

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Obsahom predloženého návrhu zákona o konkurze a reštrukturalizácii je nová právna úprava úpadku, ktorá zohľadňuje osobitosti slovenského právneho, ekonomického a podnikateľského prostredia a rieši problematické otázky v tejto oblasti. Zásady a princípy pre vypracovanie tohto návrhu zákona vychádzajú z legislatívneho zámeru zákona o úpadku, ktorý schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 714 zo dňa 16. júla 2003.

Súčasná slovenská legislatíva upravujúca usporiadanie majetkových pomerov dlžníka v úpadku je značne nevyhovujúca. Stav nespokojnosti s existujúcimi koncepčnými riešeniami, štruktúrou, zrozumiteľnosťou a koherentnosťou súčasnej legislatívy vyvolal potrebu jej novej úpravy. Novelizácia doterajšieho zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov by vzhľadom na zmenu v celkovej koncepcii insolvenčného systému nebola vhodnou metódou novej právnej úpravy. Predkladateľ preto pristúpil k vypracovaniu a predloženiu nového samostatného zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Jednotlivé jurisdikcie sveta je možné podľa vplyvu legislatívy na systém riešenia úpadku rozdeliť do viacerých kategórií, od výrazne pro-dlžníckych až po výrazne pro-veriteľské právne úpravy. Napriek tomu, že samotné rozdelenie insolvenčných systémov na pro-veriteľské a pro-dlžnícke je v mnohých ohľadoch rozporuplné a ťažko rozlíšiteľné (napr. mnohé opatrenia, ktoré sa na prvý pohľad javia byť na prospech veriteľa, sú v skutočnosti na prospech dlžníka), základný pro-veriteľský smer sa javí ako žiadúci pre podporu optimálneho rozvoja podnikateľského prostredia. Pro-veriteľský smer umožňuje veriteľom účinne sa chrániť pred dôsledkami úpadku dlžníka a potláča zásahy zákona do komerčného postavenia strán pred úpadkom na rozumnú mieru. Predvídateľnosťou a zvýšenou mierou právnej istoty stimuluje obeh kapitálu a zlacňuje cenu peňazí.

Tento smer je v súčasnosti reprezentovaný najmä Veľkou Britániou a krajinami, ktoré do istej miery vychádzali z anglo-saských právnych konceptov, Nemeckom, Holandskom, Švédskom a Japonskom. Na opačnej strane stoja krajiny stanovujúce pro-dlžnícky orientované systémy franko-hispánskeho smeru, najmä Francúzsko, Španielsko, Portugalsko, Grécko, Belgicko a väčšina latinsko-amerických krajín. Tretia veľká skupina krajín sa sformovala okolo zlatej strednej cesty, napr. USA, či Rakúsko. Z uvedeného hrubého náčrtu vyplýva, že klasické rozdelenie právnych systémov na tzv. „anglo-americké“ a „civilistické“ je z hľadiska insolvenčných systémov irelevantné.

Práve rakúska úprava je veľmi podobná súčasnej slovenskej úprave, ktorá sa v praxi zjavne neosvedčila. Postavenie veriteľov v prípade úpadku dlžníka je v Slovenskej republike veľmi slabé. Berúc do úvahy samotnú dĺžku konkurzného konania (3- 7 rokov), vymáhanie pohľadávok prostredníctvom konkurzu je značne neefektívne. Rozsah uspokojenia pohľadávok nezabezpečených veriteľov je veľmi obmedzený, zabezpečeným veriteľom sa málokedy podarilo cez konkurz uspokojiť viac než 5 až 10% zo svojej pohľadávky voči úpadcovi. Aktívna účasť veriteľov v priebehu konkurzu a počet reálnych prípadov úspešného vyrovnania sú zanedbateľné. Z uvedených dôvodov zvyčajne veritelia pristupovali ku konkurzu najmä za účelom oficiálneho odpísania nevymožiteľných pohľadávok.

Navrhovaná právna úprava riešenia insolvenzie sa pridrža pro-veriteľsky orientovaného smeru, aj keď, samozrejme, dlžník neostáva bez akejkoľvek ochrany. Zároveň sa ustanovuje možnosť vykonania reštrukturalizácie. Reforma sa snaží stimulovať podnikateľov, aby siahli po reštrukturalizácii ako preferovanej forme riešenia situácie podniku v ťažkostiach, a to najmä odstránením niektorých koncepčných obmedzení, ktoré boli doteraz uplatňované pri úprave vyrovnania.

Medzi ciele novej právnej úpravy patrí zamedzenie straty hodnoty majetku úpadcu v období bezprostredne pred začatím konania a počas konania; zabezpečenie zrýchlenia konania a prijatie opatrení, ktoré stimulujú dotknuté strany urýchlene konať a v konaní postupovať pro-aktívne; naznačenie východísk pre neformálne reštrukturalizácie, ktoré by predstavovali alternatívy formálneho konania pred súdom; zvýšenie štandardov zodpovednosti všetkých strán zúčastnených v konaní, najmä však správcov; zabezpečenie konzistencie cieľov reformy konkurzného práva s právom zabezpečenia záväzkov a koherentnosti celej právnej úpravy; odstránenie alebo prinajmenšom zúženie priestoru pre korupciu a odstránenie doterajšej absencie medzinárodného práva súkromného a procesného v oblasti konkurzu.

Účelom návrhu zákona o konkurze a reštrukturalizácii je umožniť kolektívne uspokojenie veriteľov dlžníka, ktorý je v úpadku, a to speňažením jeho majetku alebo vyriešením jeho majetkových pomerov iným spôsobom prijateľným pre veriteľov, v každom prípade však tak, aby bola miera uspokojenia veriteľov pokiaľ možno čo najväčšia.

Navrhovaná právna úprava nebude mať dopad na štátny rozpočet. Prijatie návrhu nebude mať ekonomický vplyv, environmentálny vplyv a ani vplyv na zamestnanosť.

Návrh zákona nie je potrebné prerokovať v Rade hospodárskej a sociálnej dohody.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou, inými zákonmi a medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná ako aj s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
návrhu zákona o konkurze a reštrukturalizácii
s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

- 1. Navrhovateľ zákona :** vláda Slovenskej republiky
- 2. Názov návrhu zákona :** zákon o konkurze a reštrukturalizácii
- 3. Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii :**
 - a) návrh zákona svojou problematikou nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení, odporúčané v prílohe Prípravy asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integrácie do vnútorného trhu Únie (Biela kniha), screeningu. Problematika je obsiahnutá ako krátkodobá priorita v rámci ekonomických kritérií v Partnerstve pre vstup a taktiež v Národnom programe pre prijatie *acquis communautaire*. Materiál sa predkladá na základe Plánu legislatívnych úloh vlády na rok 2004,
 - b) nevyplývajú zo schválenej negociačnej pozície Slovenskej republiky ku kapitole č. 5 ani č. 24.
- 4. Problematika návrhu zákona :**
 - a) je upravená v práve Európskych spoločenstiev:
 - v Nariadení Rady (ES) č. 1346/2000 o konkurznom konaní
 - v Smernici č. 98/26/ES Európskeho parlamentu a Rady z 19.mája 1998 o konečnom zúčtovaní v platobných zúčtovacích systémoch a zúčtovacích systémoch cenných papierov, uvedená smernica je primárne transponovaná v zákone č. 510/2002 Z.z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 - v Smernici č. 2001/17/ES Európskeho parlamentu a Rady z 19. marca 2001 o reorganizácii a likvidácii poisťovacích spoločností
 - v Smernici č. 2001/24/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. apríla 2001 o reorganizácii a likvidácii úverových ústavov,

Uvedené smernice sa dotýkajú problematiky navrhovaného zákona iba okrajovo, vo väčšej miere by už mali byť transponované do právnych predpisov v oblasti finančného a bankového práva. Dané oblasti nie sú vo vecnej gescii predkladateľa. V súvislosti s návrhom zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa preto predkladateľ zaoberal iba ich časťami týkajúcimi sa konkurznej problematiky.

- b)
- c)
- d) nie je upravená v práve Európskej únie

5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie :

Upravovaná problematika je v úplnom súlade s právom Európskych spoločenstiev.

6. Gestor (spolupracujúce rezorty) :

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

7. Účasť expertov pri príprave návrhu zákona a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie :

Návrh zákona bol vypracovaný v spolupráci s expertom, Allen & Overy, Bratislava.

**Doložka finančných, ekonomických, environmentálnych vplyvov
a vplyvov na zamestnanosť**

1. Návrh zákona nezakladá nároky na verejné financie.
2. Návrh zákona je v súlade s prioritami a cieľmi hospodárskej politiky.
3. Návrh zákona nemá vplyv na životné prostredie.
4. Návrh zákona neovplyvní zamestnanosť a nevyžiada si zvýšenie počtu pracovníkov.